

Az EU biodiverzitás stratégiája és hazánk természeti örökségének védelme

- avagy szükség van-e arra a fránya farkasra?

**Természetkárosítás – élőhelyvédelem –
vadvédelem műhelykonferencia, 2023. június 20.**

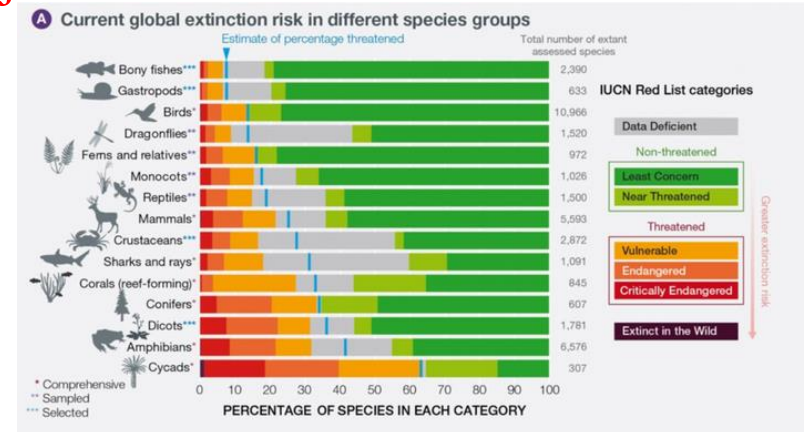
Schmidt András
Természetmegőrzési Főosztály



AGRÁRMINISZTERIUM

Globális Biodiverzitás Stratégia (2022. december) - kivonat

- az ismert és veszélyeztetett fajok ember okozta kihalásának megállítására vonatkozó vállalás;



- a szárazföldi, az édesvízi és a tengeri **területek 30%-ának hatékony védelemben részesítése;**
- a leromlott állapotú területek **30%-ának helyreállítása;**
- a magas biodiverzitású területek **csökkenésének megállítására** való törekvés;
- a mezőgazdasági, az akvakultúra-, a halászati és az erdészeti területeken **fenntartható gazdálkodás**, többek között a biológiai sokféleséget támogató gyakorlatok (pl. agroökológia) alkalmazásának jelentős növelésével.

Az EU 2030-ig szóló Biodiverzitás Stratégiája keretében

- **2030-ra az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv által védett fajok (479) és élőhelytípusok (45) védettségi helyzetében ne legyen további romlás, továbbá 30%-uk helyzete javuljon.**
- **Uniós természet-helyreállítási rendelet (tervezet)**
 - tervezett elfogadás: 2023 végére;
 - nemzeti természet-helyreállítási terv az elfogadástól két éven belül;
 - kiegészíti az eddigi uniós természetvédelmi szabályozást, kötelező helyreállítást, élőhely-fejlesztést ír elő;



Védett fajok hazánkban

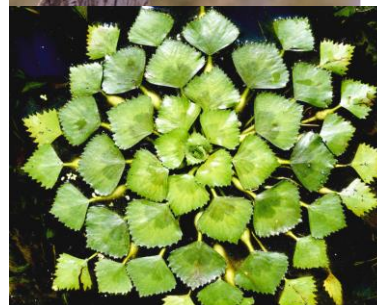
Megnevezés	Védett természeti értékek száma	Ebből fokozottan védett
Gombák	58	–
Zuzmók	17	–
Növények		
mohák	77	–
harasztok	44	7
nyitvatermők	1	1
zárvatermők	660	79
Összesen	782	87
Állatok		
Gerinctelenek	709	58
gyűrűsférgék	1	1
puhatestűek	45	2
ízeltlábúak	663	55
Gerincesek	484	128
körszájúak	2	2
halak	31	7
kétéltűek	18	1
hüllők	15	5
madarak	360	95
emlősök	57	18
Összesen	1193	186
Hangyabolyok	6	-

A védett fajok megítélése

- közömbös fajok (pl. magyar szálfarkú...)
- de időnként ezek is útban vannak...

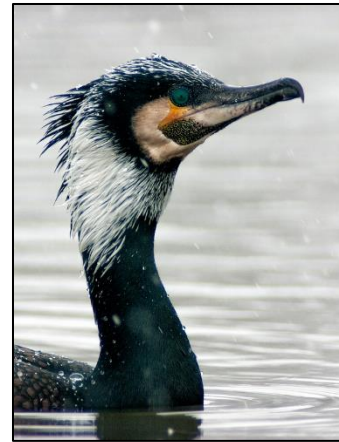


- „hasznos” fajok (pl. baglyok)
- hasznosítható fajok (pl. sulyom)
- „káros”, konfliktusos fajok



Jelentősebb konfliktust okozó védett (és közösségi jelentőségű) fajok hazánkban

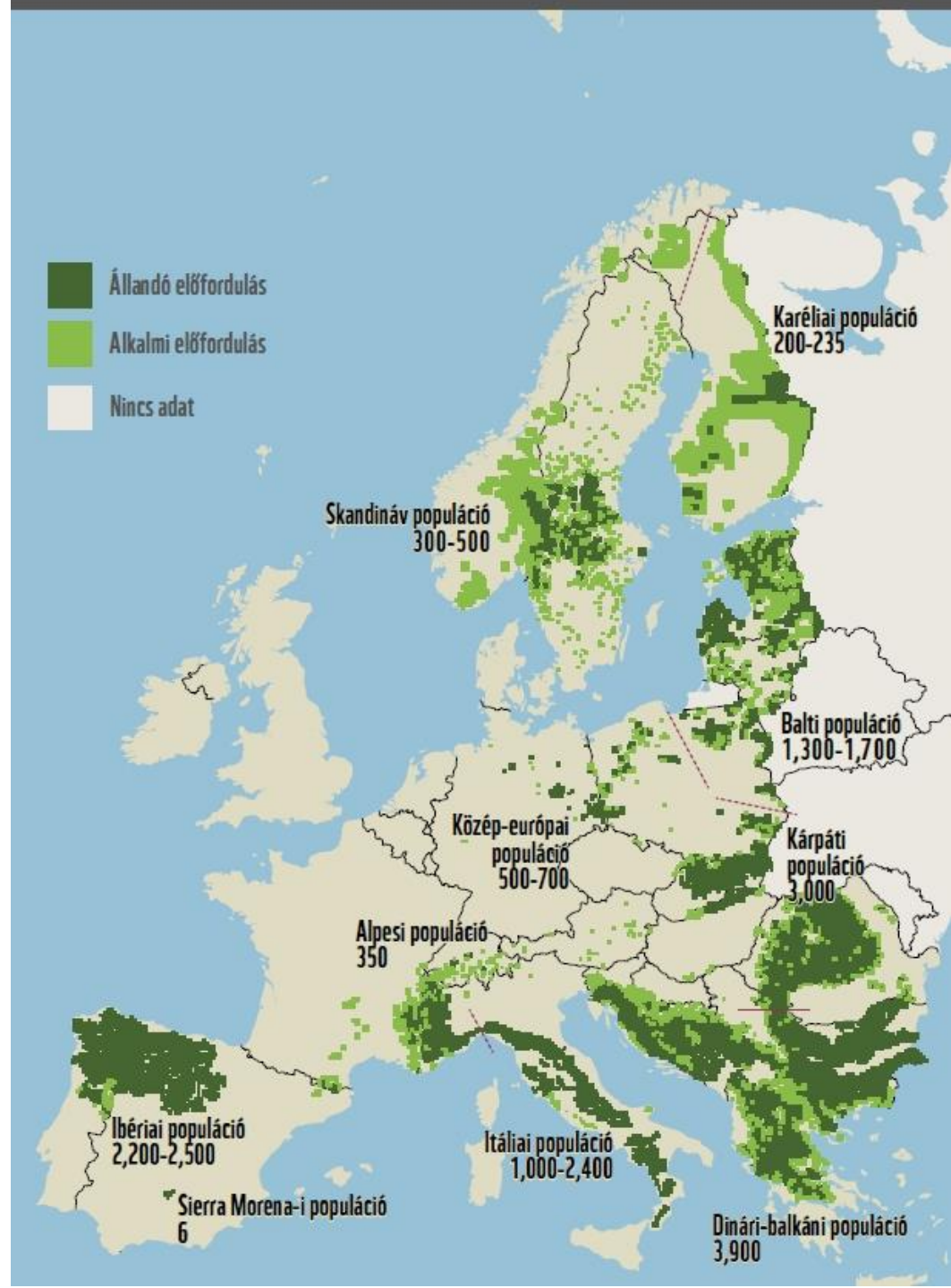
- nagy és kis kárókatona
- eurázsiai hód
- vetési varjú, holló
- daru
- gyurgyalag
- ragadozómadarak (parlagi sas, karvaly, héja, egerészölyv, barna rétihéja, vándorsólyom, kerecsensólyom)
- szürke farkas, barna medve
- vakond



*A 10 európai farkaspopuláció
hózzávetőleges létszámának
bemutatása*

*Az adatok becsléseken és
megfigyeléseken alapulnak*

Térkép forrása: Chapron et al. 2014,
Science 346(6216): 11517–1519



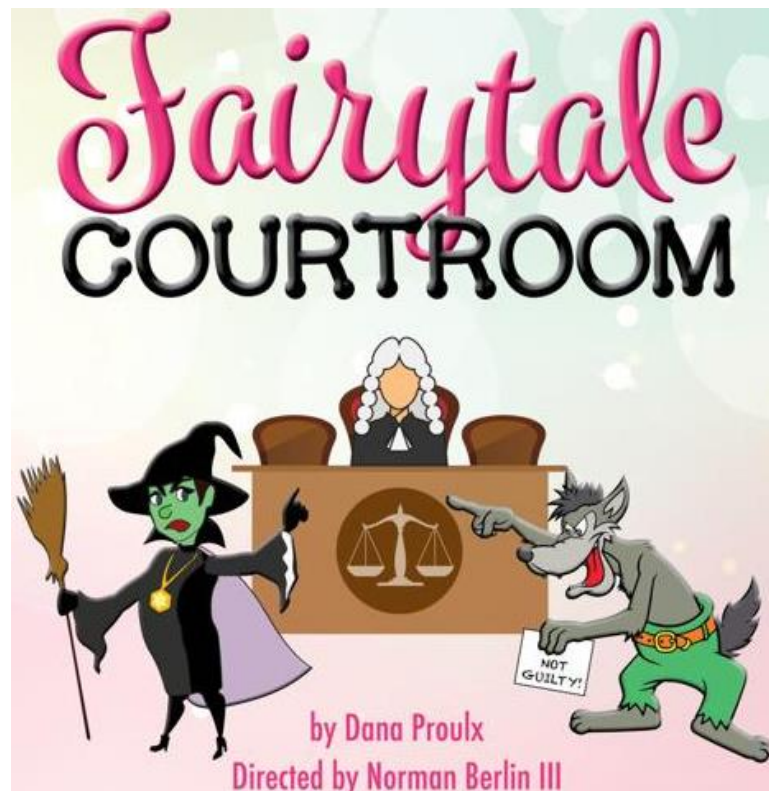
A farkas magyarországi helyzete és az ellene felhozott „vádak”

Vádpont: 200-300 egyed van az országban (Nimród, 2022. május)

Az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján készített országjelentések adatai

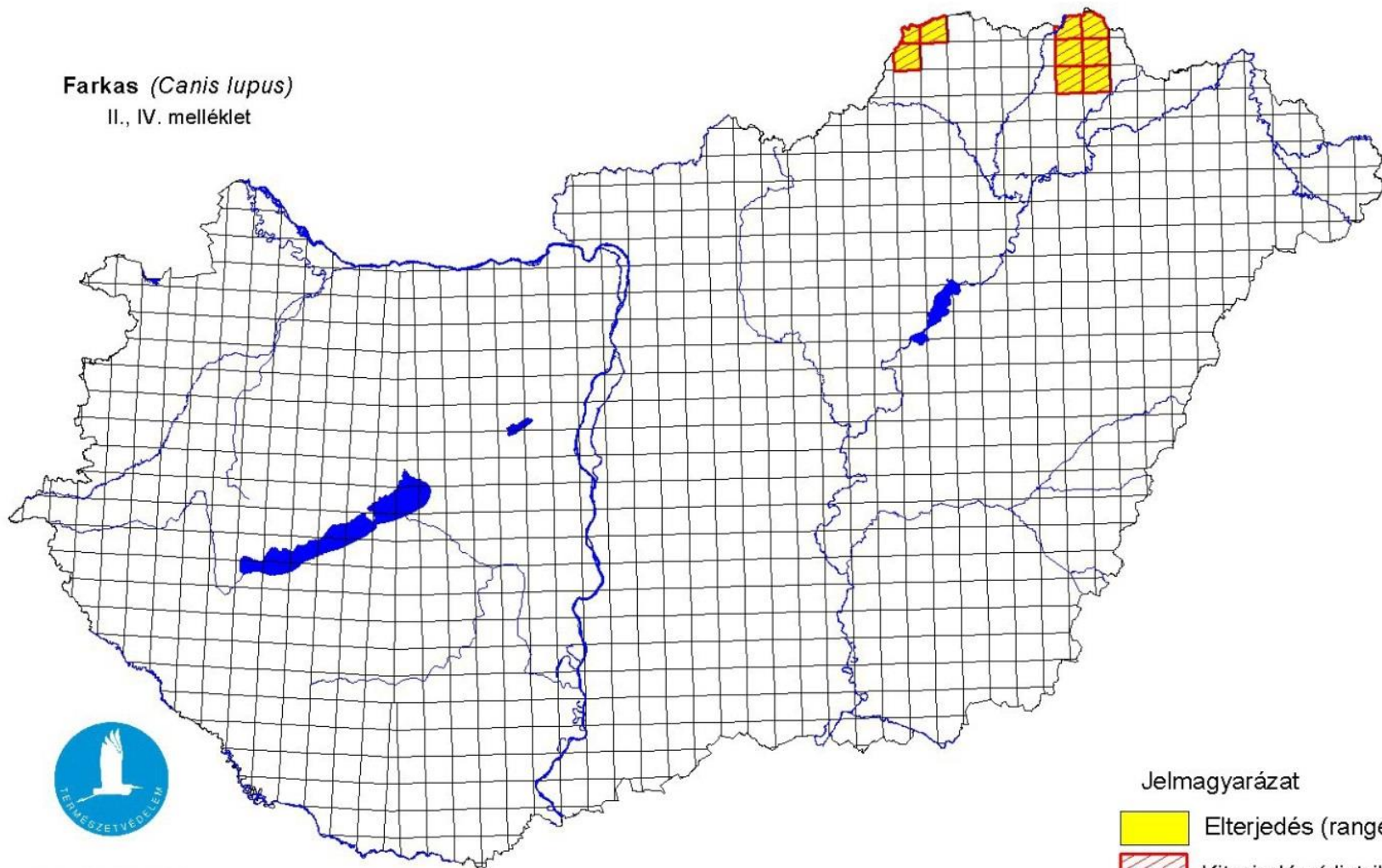
- 2007: 1-15 példány
- 2013: 2-10 példány
- **2019: 40-60 példány (U1+)**

- (SK: 300-600)
- Közös adatgyűjtés



Térképmelléklet az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján készített országjelentéshez
2007.

Farkas (*Canis lupus*)
II., IV. melléklet



Forrás: KvVM-TKSZÁT

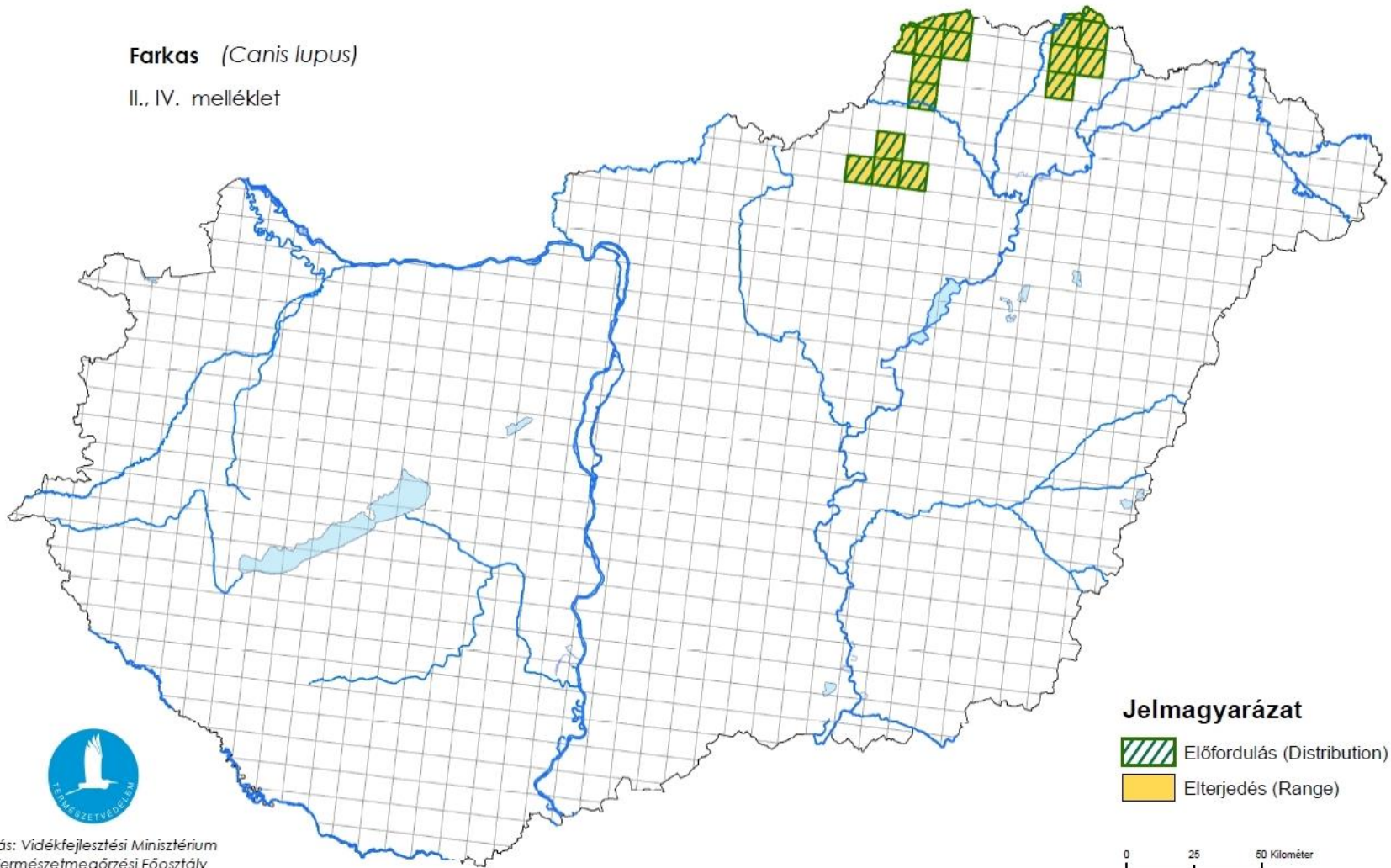
Jelmagyarázat

- Elterjedés (range)
- Kiterjedés (distribution)

Térképmelléklet az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján készített országjelentéshez 2013.

Farkas (*Canis lupus*)

II., IV. melléklet

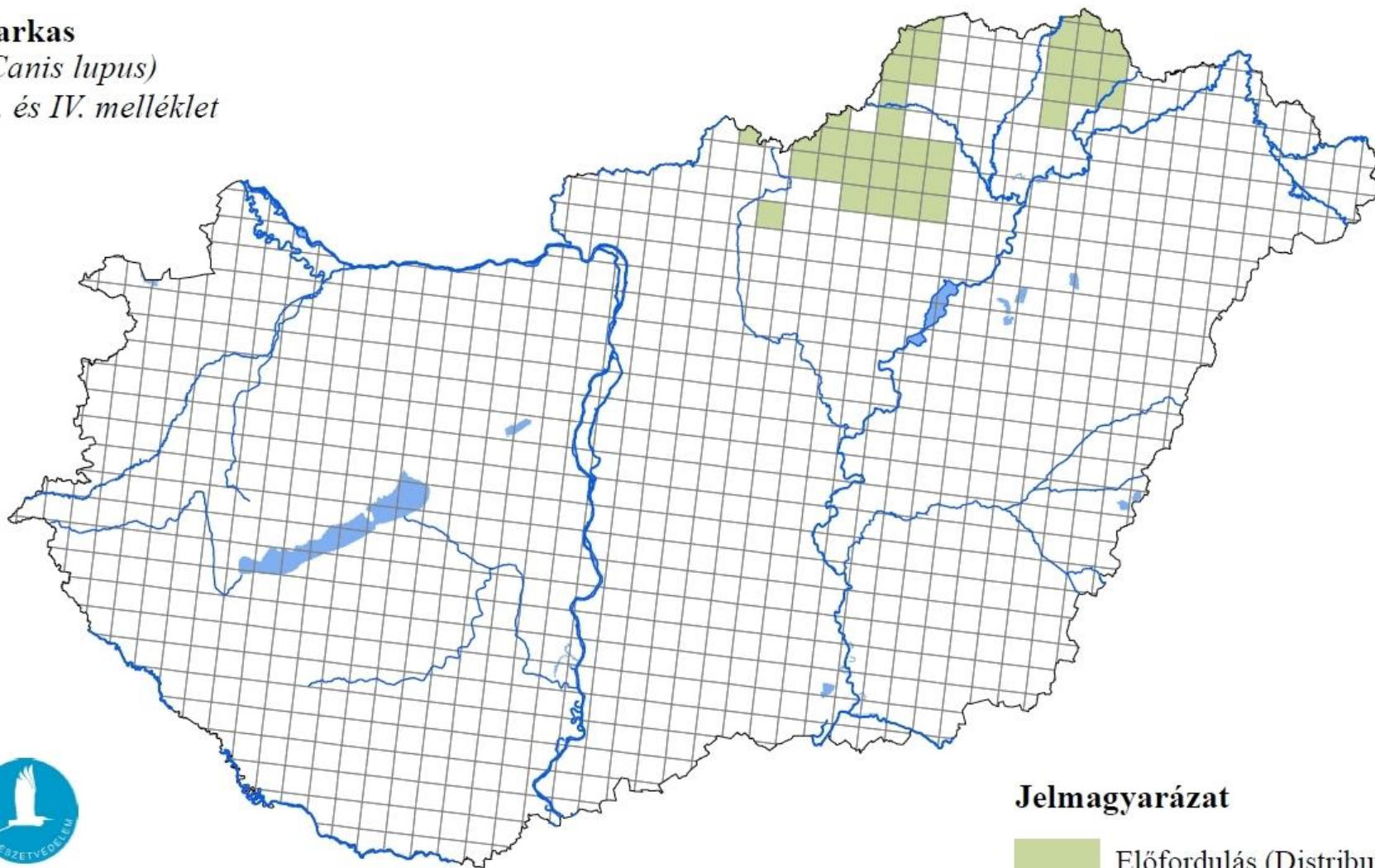


Az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján készített országjelentés 2019

Farkas

(*Canis lupus*)

II. és IV. melléklet



Forrás: Agrárminisztérium,
Természetmegőrzési Főosztály

Jelmagyarázat

 Előfordulás (Distribution)

0 25 50 Kilometers

A farkas magyarországi helyzete és az ellene felhozott „vádak”

Vádpont: mesterséges kitelepítés eredménye a hazai állomány

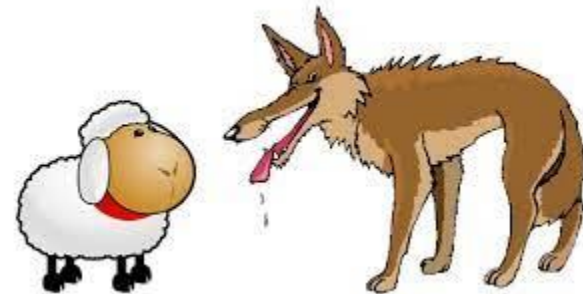
Engedélyt soha nem adtak ki
Magyarországon kitelepítésre

Genetikai vizsgálatok igazolják
a SK állománnyal meglévő
rokonsági kapcsolatot



A farkas magyarországi helyzete és az ellene felhozott „vádak”

Vádpont: jelentős kártétel a haszonállatokban



Évente néhány bizonyítottan vagy valószínűsíthetően farkas által okozott eset

Sokszor kutyatámadást igazol a szakértői vizsgálat (pl. harapás nyoma, helye, genetikai vizsgálat)

A megelőzés, védekezés a gazdálkodó felelőssége!

Az érintett nemzeti park igazgatóságok segítséget nyújtanak a védekezéshez: hatsoros villanypásztor, pásztorkutya stb.

A farkas magyarországi helyzete és az ellene felhozott „vádak”

Vádpont: jelentős kártétel a vadállományban

A farkas fő természetes táplálékbázisát a vadászható fajok adják (Lanszki et al. 2011).

De vajon ez kártétel?

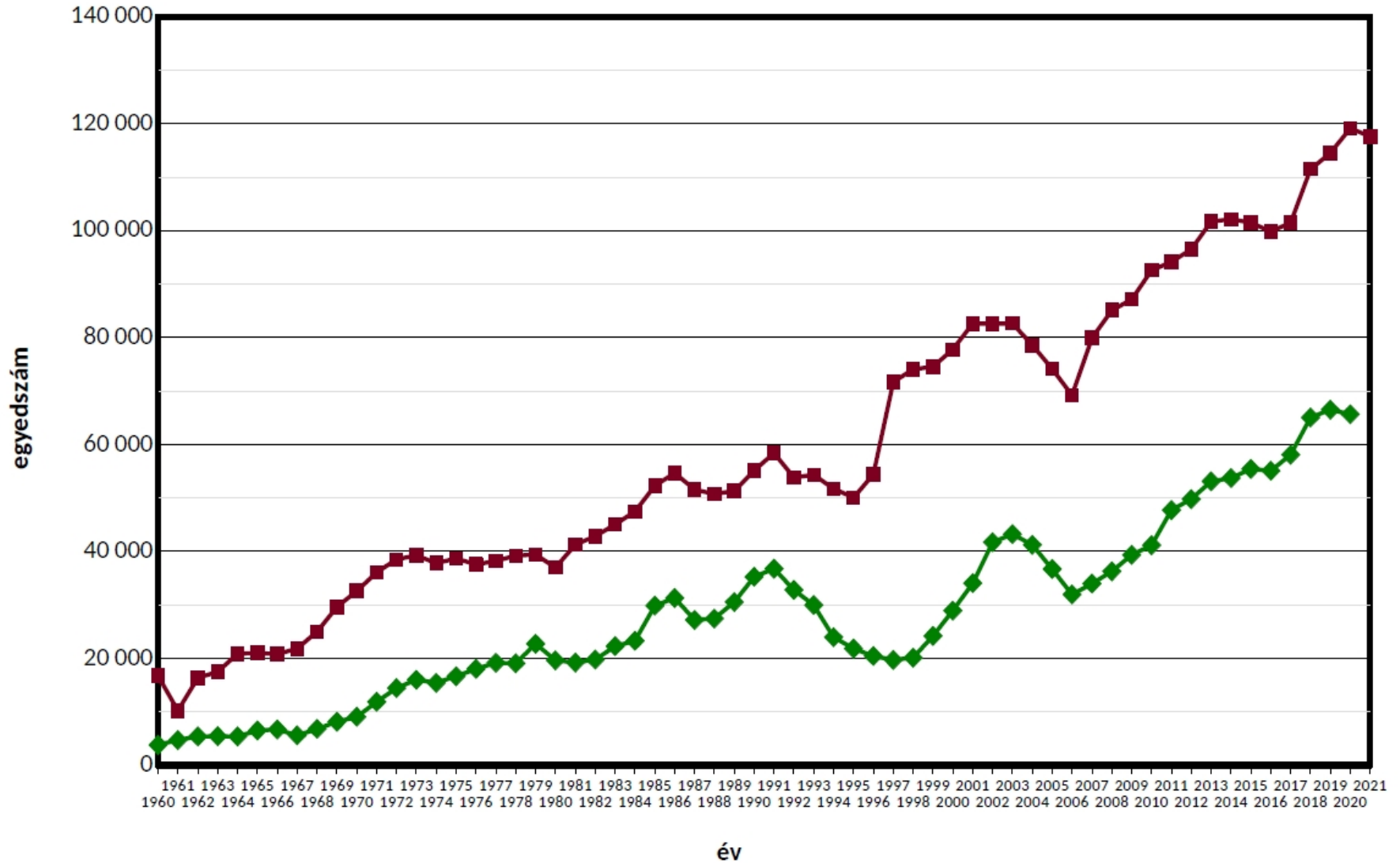
A vadászható és a védett fajok egyedei is állami tulajdonnak minősülnek!

Egyes vadfajok állománya robbanásszerűen nőtt, nagyságrendekkel nagyobb a farkas állománynál.

A zavarás károkozó hatása nem igazolt, a kamerafelvételek cáfolják (az emberi zavarás sokkal nagyobb).



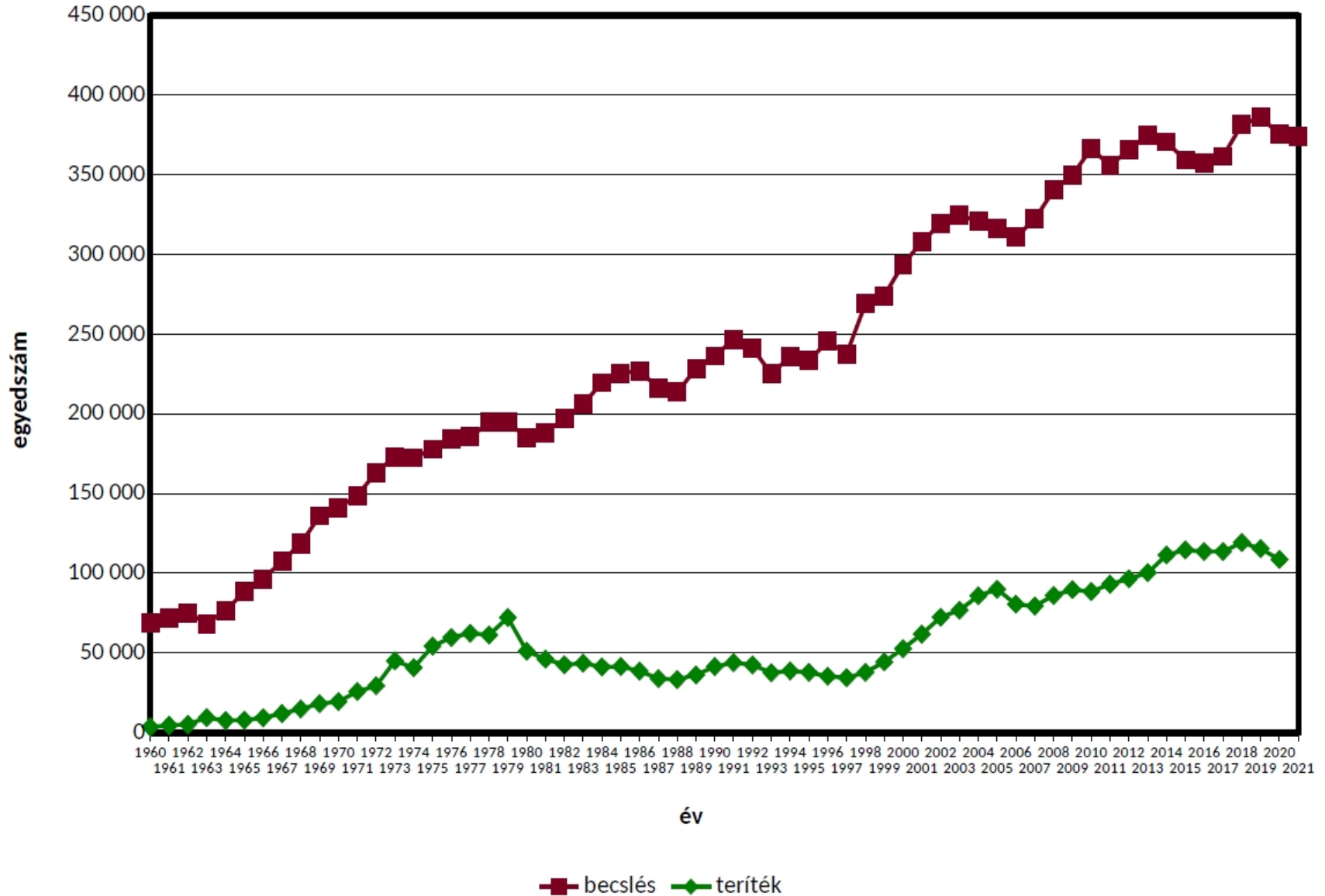
Gímszarvas



Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

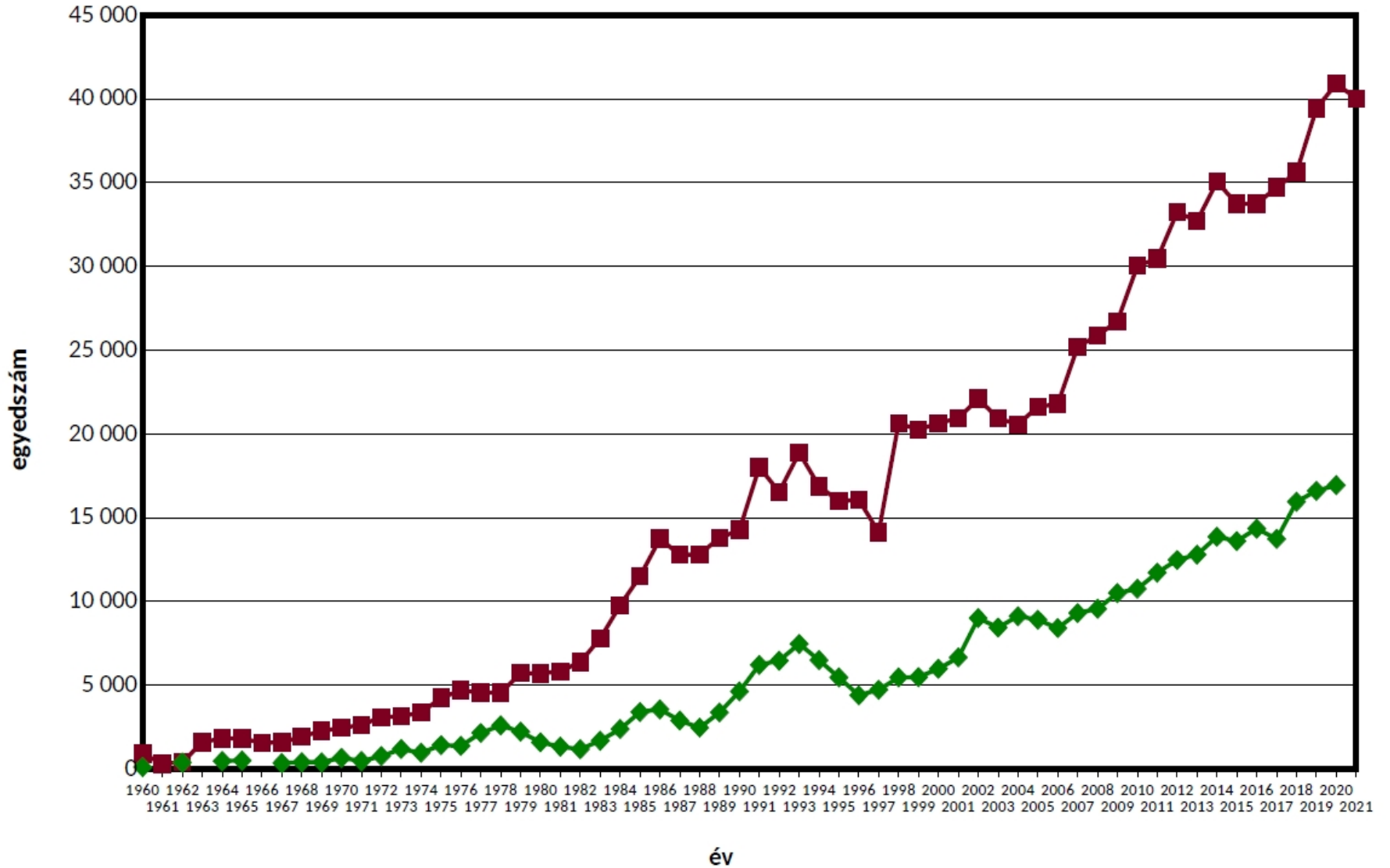
■ becslés ◆ teríték

Őz



Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

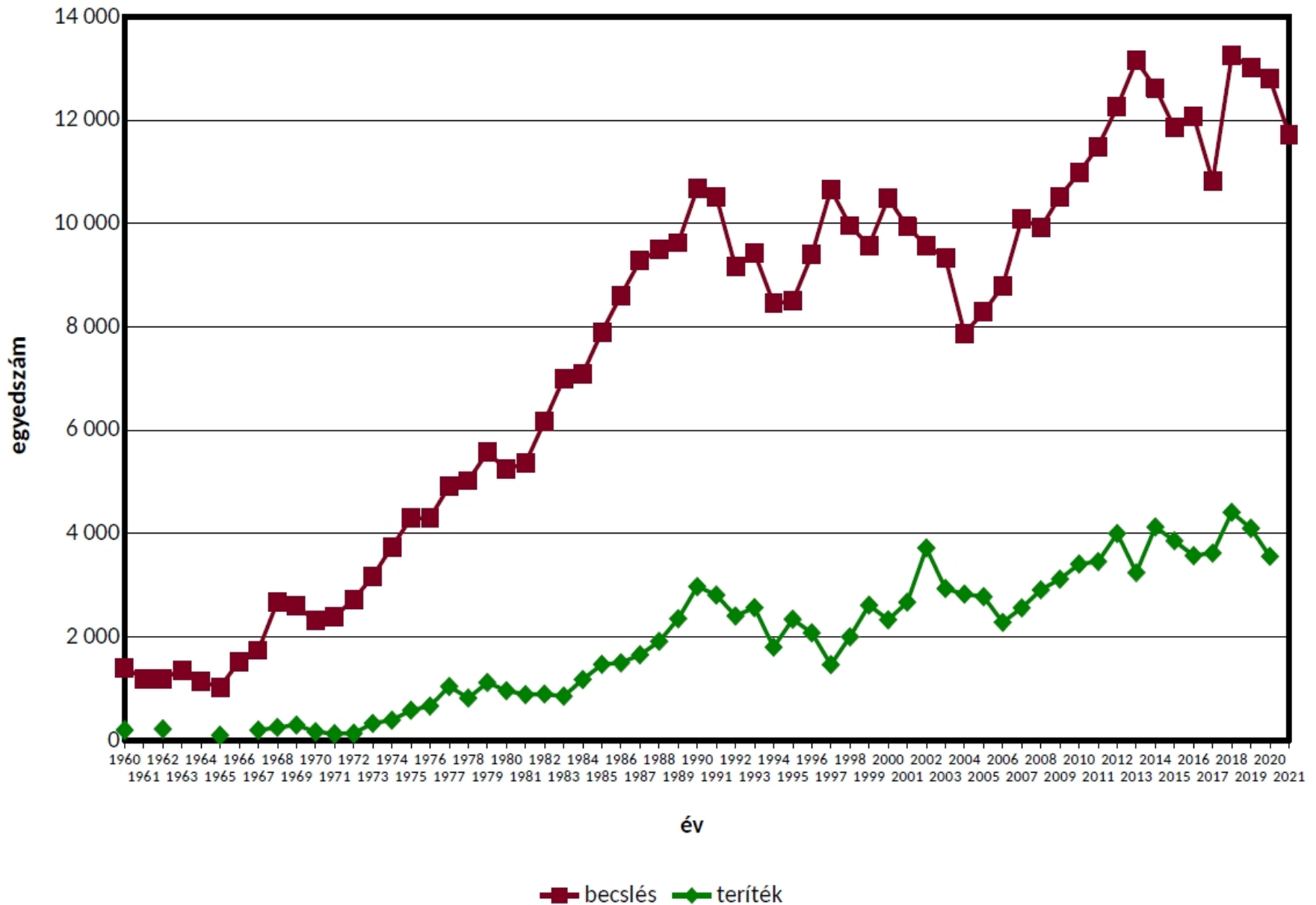
Dámszarvas



■ becslés ◆ teríték

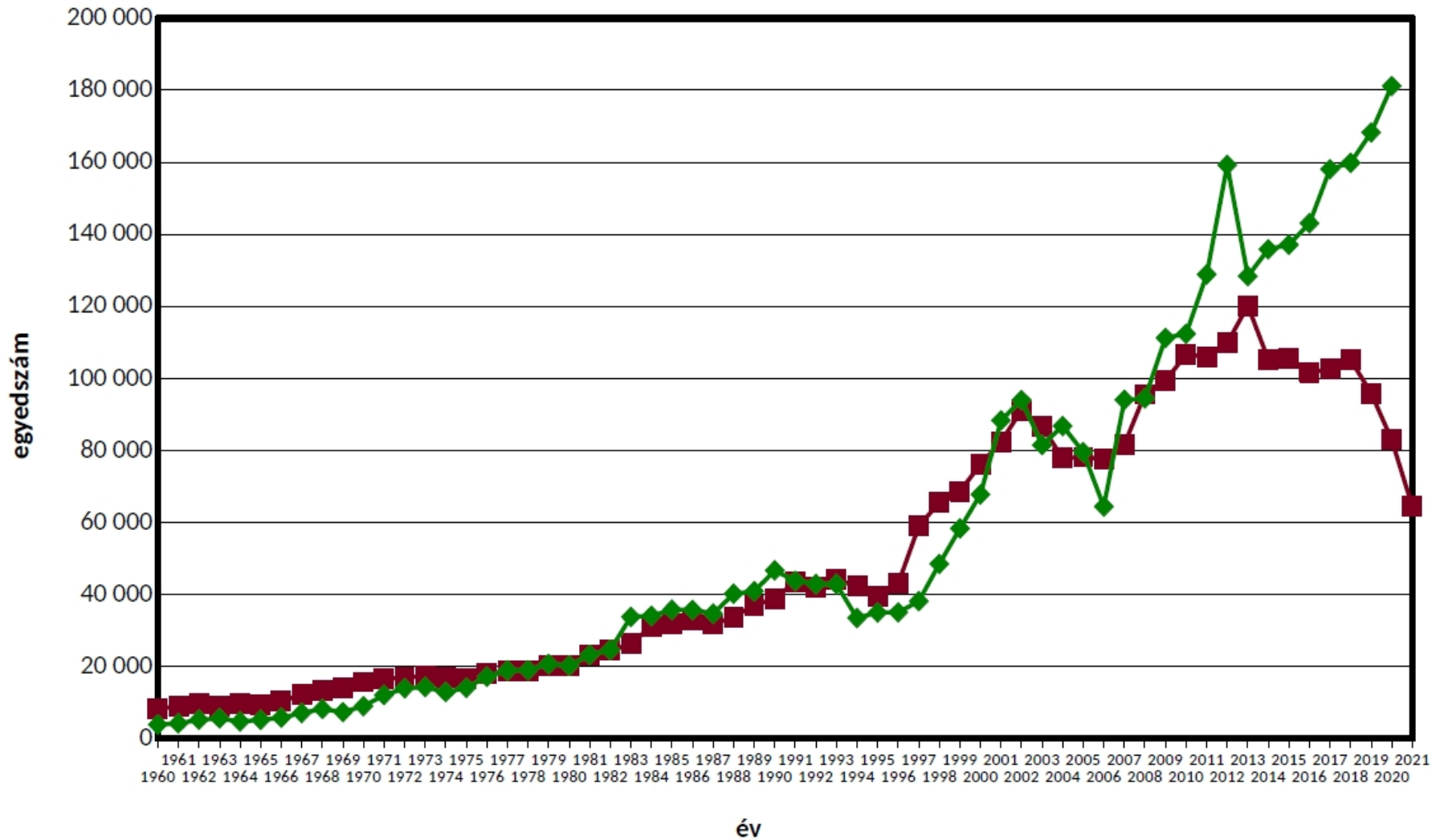
Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

Muflon



Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

Vaddisznó



Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

■ becslés ◆ teríték

A farkas elterjedése és az ASP előfordulása vaddisznóban, Szlovákiában

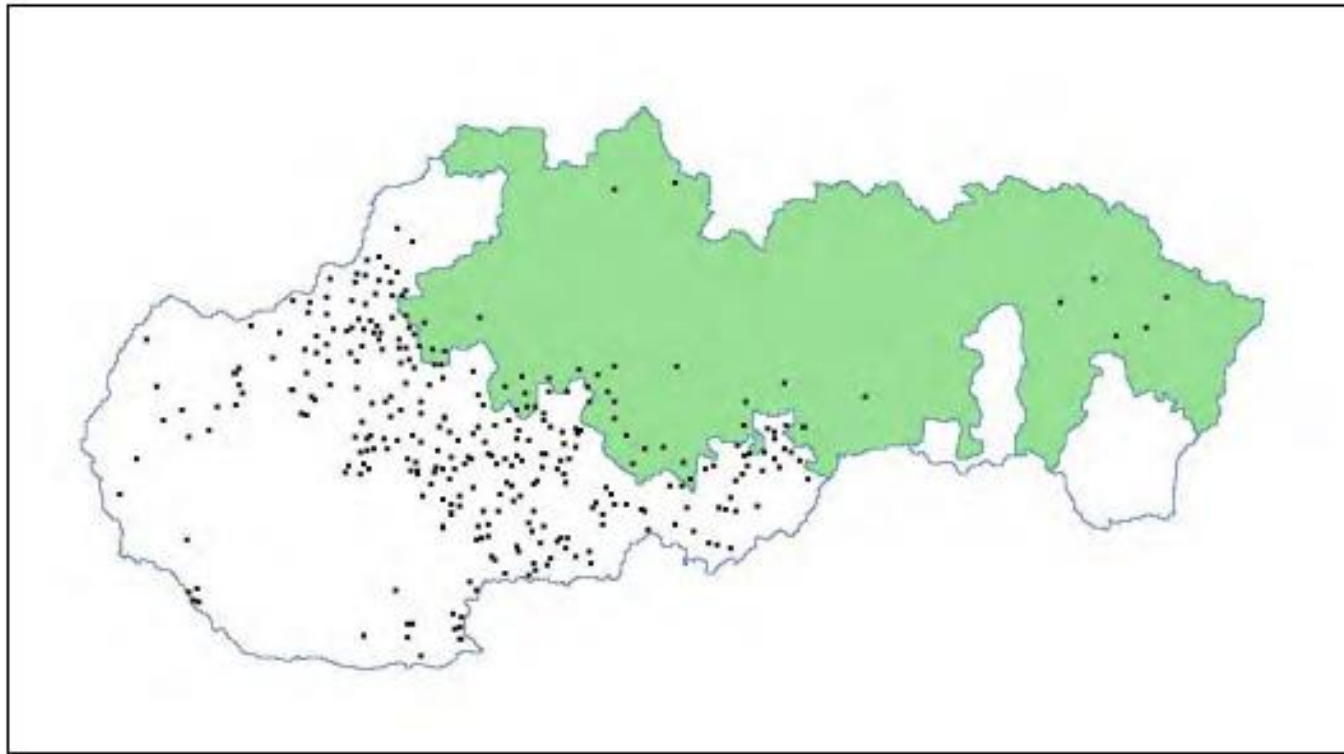


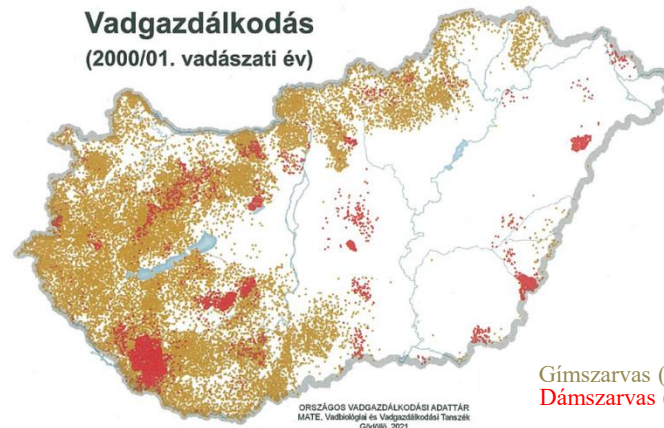
Fig. 6. Locations of confirmed classical swine fever infections in wild boar (black dots) and wolf distribution in Slovakia (green shading) in 1994–2003 (Source: redrawn from Strnáďová 2000 with more recent data added).

The wolf in Slovakia Slavomír Findo^{1,2}, Robin Rigg³ & Michaela Skuban²
¹ Forest Research Institute, T.G. Masaryka 22, 960 92, Zvolen, Slovakia, findo@nlcsk.org
² Carpathian Wildlife Society, Tulska 29, Zvolen, 960 01, Slovakia
³ Slovak Wildlife Society, P.O. Box 72, Liptovský Hrádok, 033 01, Slovakia; info@slovakwildlife.sk; website: www.medvede.sk

Gímszarvas és dámszarvas teríték térkép

Vadgazdálkodás

(2000/01. vadászati év)

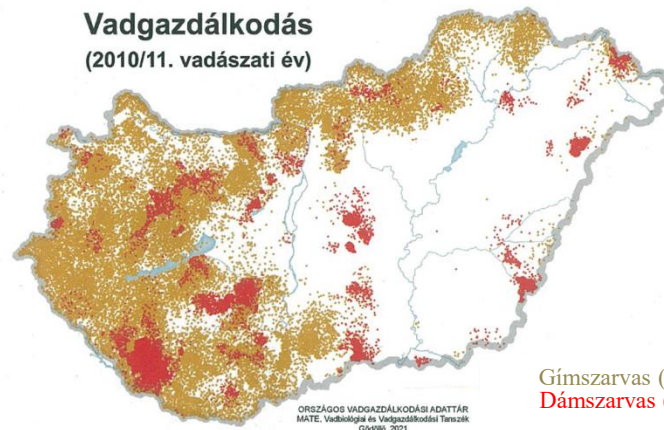


Gímszarvas (1 pont =1)
Dámszarvas (1 pont=1)

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
MATE, Vadbiológia és Vadgazdálkodási Tanszék
056986, 2021

Vadgazdálkodás

(2010/11. vadászati év)

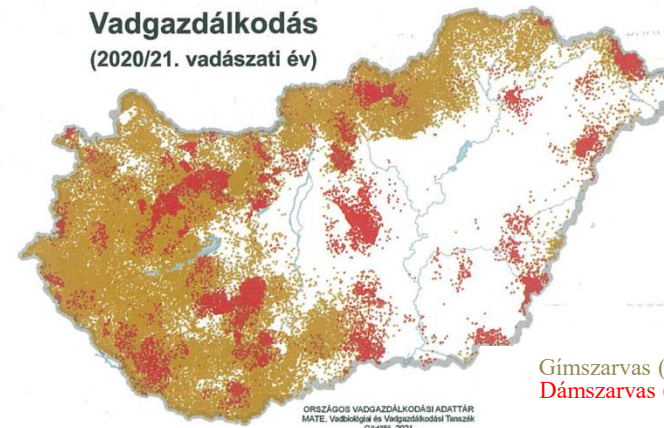


Gímszarvas (1 pont =1)
Dámszarvas (1 pont=1)

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
MATE, Vadbiológia és Vadgazdálkodási Tanszék
056986, 2021

Vadgazdálkodás

(2020/21. vadászati év)



Gímszarvas (1 pont =1)
Dámszarvas (1 pont=1)

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
MATE, Vadbiológia és Vadgazdálkodási Tanszék
056986, 2021

**Forrás: Prof. Dr. Csányi Sándor, Dr. Schally Gergely, Dr. Márton Mihály, Major Fanni Csilla –
Hogyan tovább a nagyvaddal?**

Nimród, 2021. november

A Vadgazdálkodási Adattár gímszarvas becslés és teríték adatai farkasos vadgazdálkodási tájegységekben

203. számú Bükki vadgazdálkodási tájegység		
Gímszarvas Az élőhelyet nem veszélyeztető legmagasabb szabadterületi létszám: 4 800 egyed*		
Év	Becslés	Teríték
2016-2017.	6 469	4 298
2017-2018.	8 544	4 367
2018-2019.	9 108	5 005
2019-2020.	10 552	4 872
2020-2021.	10 085	4 589

204. számú Cserehát-aggteleki vadgazdálkodási tájegység		
Gímszarvas Az élőhelyet nem veszélyeztető legmagasabb szabadterületi létszám: 1600 egyed*		
Év	Becslés	Teríték
2016-2017.	2 587	1 179
2017-2018.	2 988	1 264
2018-2019.	3 413	1 475
2019-2020.	3 631	1 486
2020-2021.	3 459	1 452

206. számú Zemplén-bodrogközi vadgazdálkodási tájegység		
Gímszarvas Az élőhelyet nem veszélyeztető legmagasabb szabadterületi létszám: 1400 egyed*		
Év	Becslés	Teríték
2016-2017.	1 734	968
2017-2018.	2 167	902
2018-2019.	2 157	1 086
2019-2020.	2 269	1 101
2020-2021.	1 840	874

* Az Északi hegy- és dombvidéki Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 14/2018. (VII. 3.) AM rendelet által meghatározott gímszarvas létszám

A farkas magyarországi helyzete és az ellene felhozott „vádak”

Vádpont: a farkas megtámadhatja az embereket

Európában 1950 és 2000 között összesen

59 támadás (NINA, WWF), ebből 9 végzetes

Okok: veszettség, etetés, provokáció,

emberi nevelés

Magyarországon nem volt feljegyzett támadás

Az európai állomány növekedésével együtt

csökkent a balesetek száma

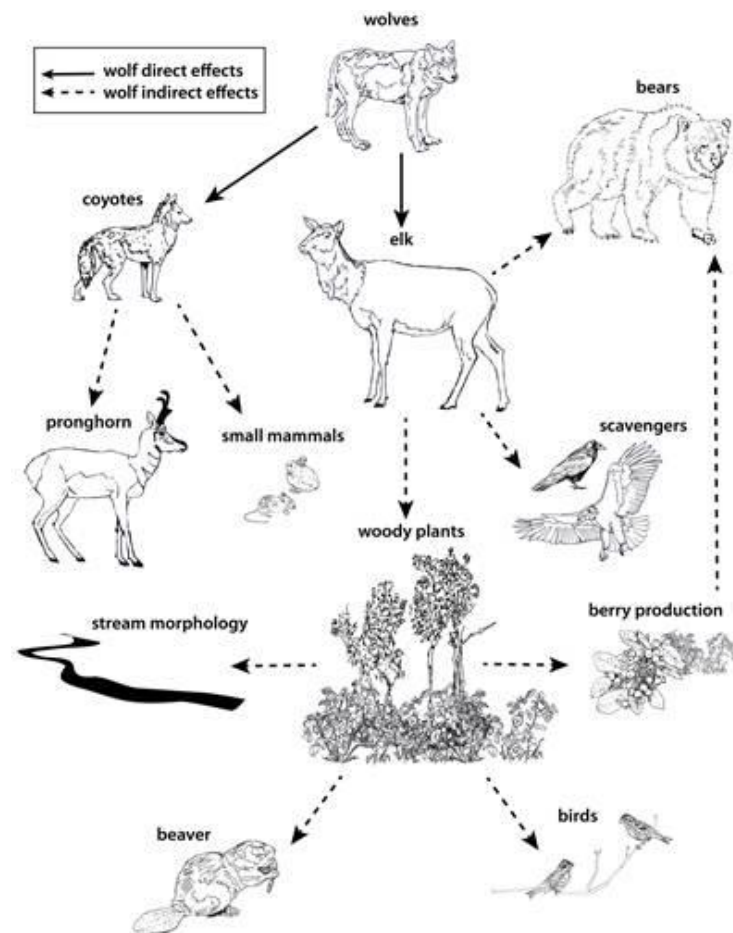


1998 és 2008 között csak Magyarországon évi 5000 kutyatámadás, ebből 25 halálos!

Mire jó, ha van farkas a hazai ökoszisztémákban?

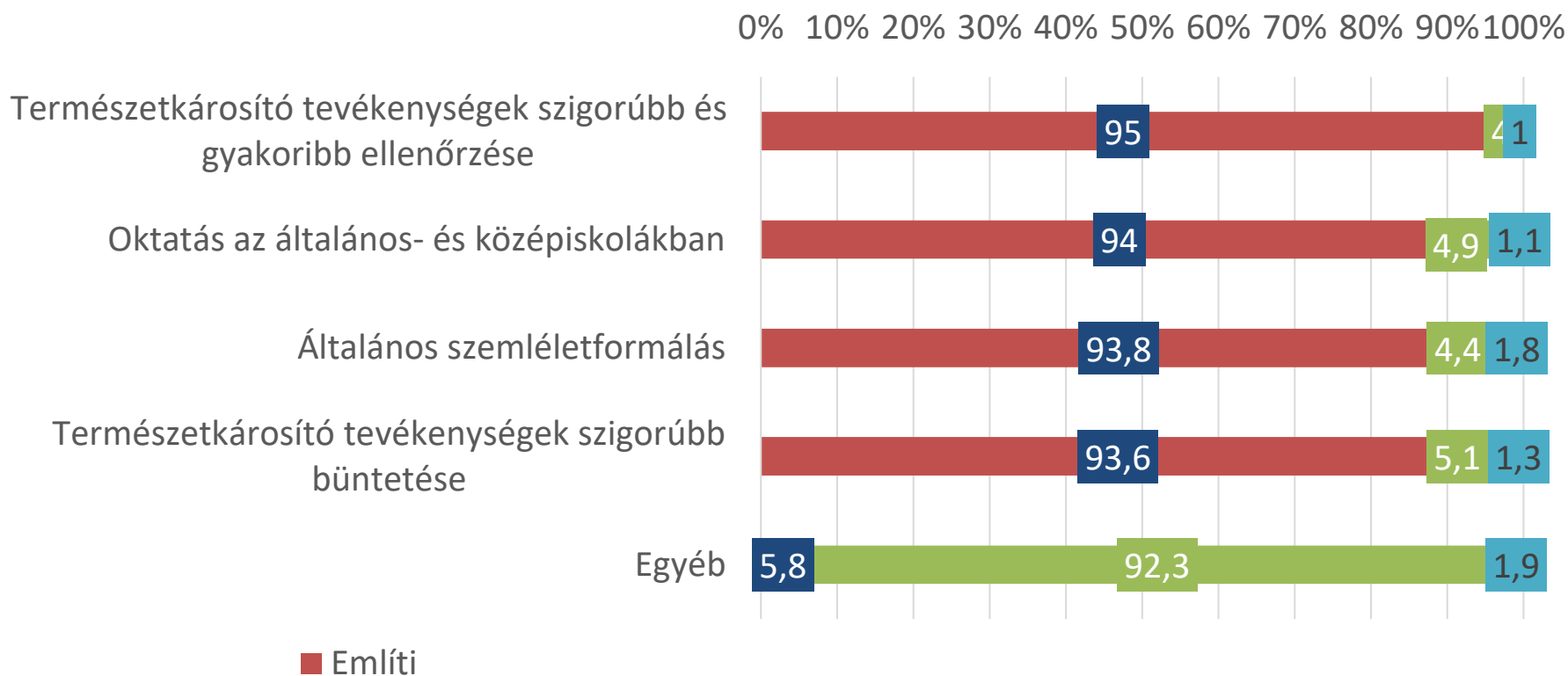
Csúcsragadozóként hatása van az alatta lévő teljes táplálékláncre, és így a teljes ökoszisztémára

Pl. a hódállomány szabályozásával a vizes élőhelyek alakulására is hatással van



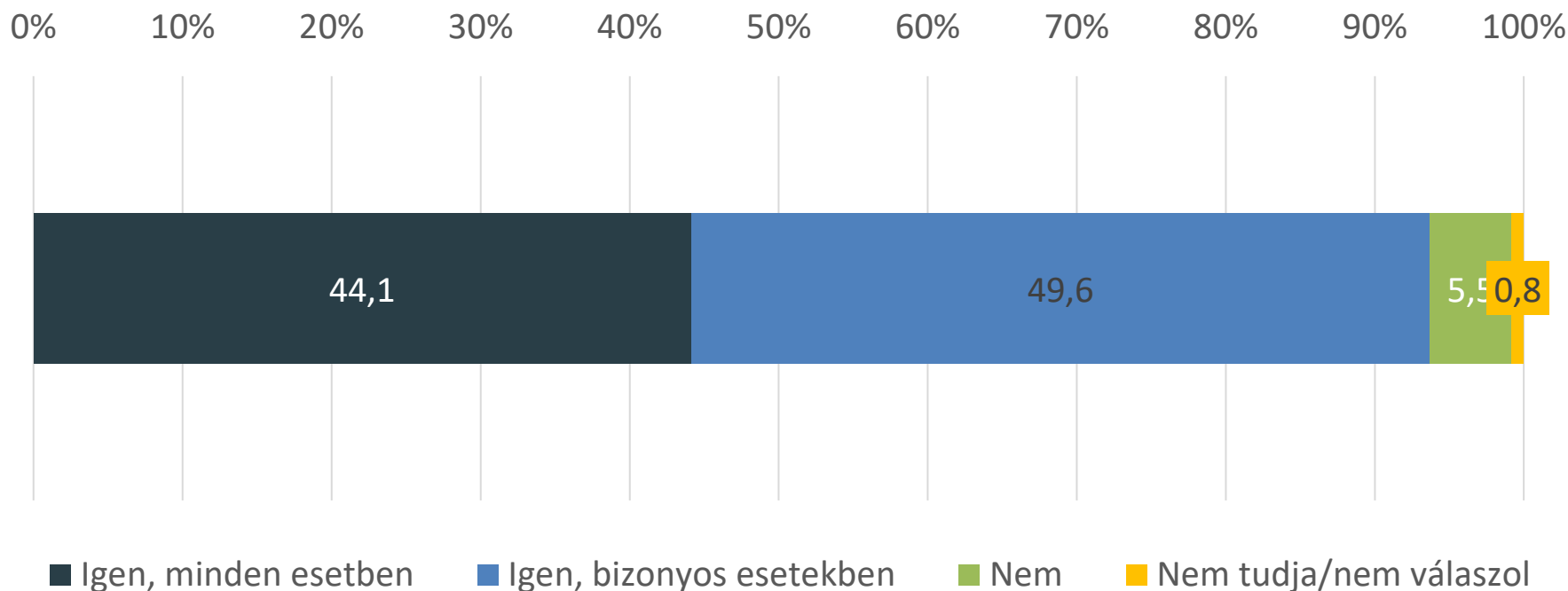
A természetkárosítás megítélése Magyarországon (Századvég, 2021)

Ön szerint milyen lépésekre lenne szükség ahhoz, hogy a természetkárosítás visszaszoruljon? (%)



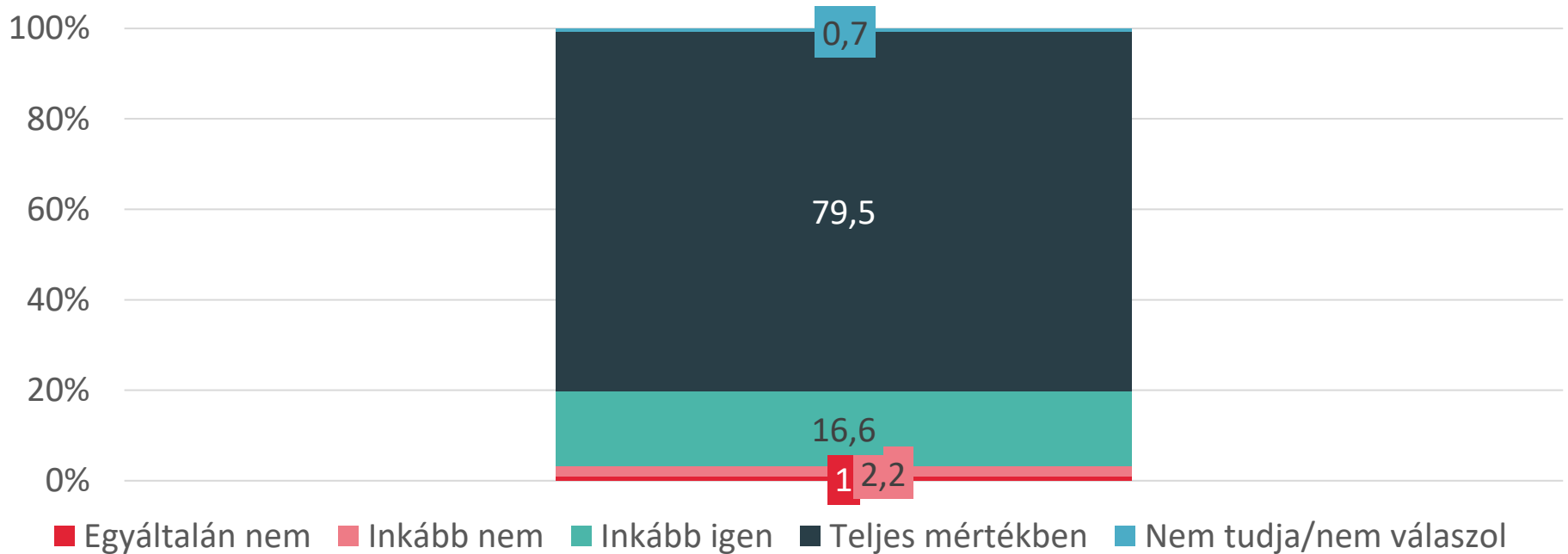
A természetkárosítás megítélése Magyarországon (Századvég, 2021)

Ön szerint elvárható, hogy szabadságvesztéssel büntessék azon természetet károsító cselekedetek elkövetőit, amelyek a védett érték teljes pusztulását okozzák? (%)



A természetkárosítás megítélése Magyarországon (Századvég, 2021)

Ön szerint súlyosbító tényező, ha természetkárosítást olyan személy követ el, akinek a foglalkozásából, képesítéséből adódóan tisztában kell lennie a természetvédelmi jogszabályokkal? (%)



Köszönöm a figyelmet!

